

Надежда Пурић Јовановић

КО САДА ЧУВА КУЋУ (одломак из рукописа)

дубока јесен

Капија је затворена. Спој два крила обавијен је ланцем и утврђен катанчићем који нису могли да отворе. Шта је сада ово? Где је кључ? Ко је ставио овај катанац? Непријатан осећај да не могу да уђу у свој властити посед. Као да је конфискован. Знају да није, нема ту шта. Ипак, веома је непријатно.

Погледали су околу. Погледали су и комшијско двориште, са улице дође са леве стране. Пред кућом је паркиран аутомобил и то је Светлани и Марку дало краткотрајну наду да су ту. Али нема никога. Из оцака се не извија дим, не гори светло, ни од телевизора, нема трагова. Десно, такође, још очекиваније, нема никога. Преко пута никога, ни две куће одатле, ни три, четири, докле виде. Нигде никога.

Да ли је ауто остављен да би насртљивци одступили и мислили исто ово што су и њих двоје помислили за тренутак: да има некога и да није паметно да им се било ко прикрада. Мада, какве везе има, ионако је крађа ту свакодневна појава. Једном су Јели однели моторну тестеру са тавана, усред поднева. А комшији три куће изнад једном су ушли на врата, покупили новчанике и ташне док су ови седели испред куће и пекли роштиљ, у великом друштву.

На комшијској капији налази се поштанско сандуче, живело се и мимо одмора и празника – помислили су да је кључић можда, случајно, тамо. Није. Затим да је негде у жбуњу. У жбуњу, забога, па како би оставили у жбуњу. Било је потпуно невероватно да се тек тако закључа нечији плац а да се то не јави. Претраживали су и канал испред капија. Нигде нема кључа, за који су претпостављали да би откључао новопостављени катанчић. А у његовој величини крије се иронија, делује тек мало већи од катанчића за дневнике који ће се ускоро продавати као празнични поклони, углавном за девојчице.

Позвали су телефоном Ковиљку, била је недоступна. Схватили су да је и на њеној капији исти такав катанчић.

Ако би и прескочили капију, и ушли у сопствено двориште, као лопови, у кући нема алата којим би то учинили – развалили катанац, покидали ланац.

У ауту је било неког оруђа у гепеку – нису успели. Подигли су и неки камен са земље – катанчић је одолевао сваком њиховом покушају. Карика на ланцу такође изувјана – гвожђе је постојано, не раздваја се, барем не оним чиме располажу.

Магловито је, делимично, таман толико за двоумљење да ли се то већ спушта мрак. Хладњикаво је, гране су скоро сасвим голе. На неким се држи покоји лист. Честице ваздуха делују црвенкасто од лишћа и светлости која допире однекуд далеко, од сунца које још није зашло. Зимзелен је високо – допола су сасушена стабла и гране које кржљају на њима. Жива ограда такође празна. Тишина је. Не чује се ништа.

Кога да питају. Нигде никога.

Понеки ауто прође им иза леђа. Улица је у удолини, прво се спушта па иде навише из којег год смера да се гледа, као двоструки тобоган. Тако се и зове – Дубока јаруга – место на коме је та викенд кућица у викенд насељу. Ушорено, плац је до плаца. Куће су на средини дворишта, у низу су као и капије, већина је грађена по истом нацрту. Кажу, није било много избора тих касних седамдесетих у издавању архитектонских дозвола. Два-три модела. Иако су у основи исте, свака има другачије додатке, проширења у висину или водоравне прилепке. Неке никада нису ни довршене.

Да ли је ово неки знак?

Шта је мислила Ковиљка када је закључавала и њихов катанац? Можда је то учинио и Младен, њен брат, ко зна, или можда Милија, човек који им коси? Јела је умрла, кућа је остала сама, па да обезбеде.

Вратили су се два километра ниже, у продавницу у месту да набаве неки алат којим би коначно развалили катанац, пресекли ланац. Можда је било и другачијих решења

Продавац их је питао шта секу. Рекоше – зарђали катанац. Дуго нису били (заиста, дуго нису били) па им се поломио кључ у катанцу. Оно што имају у гепеку сувише је слабо да отвори пут до куће. Да, нису у стању да обију ни властиту капију, ма колико деловала похабано и истрошено. Смех на силу, тобож, таква ситуација.

Турпије, бонсеци. Једино што је одговарало била су клешта за арматуру. Њима могу да исеку и читаву капију. Насмејали су се. Нису рекли да су комшије закатанчиле капију. Без знања власника. А да нису јавили. Нити су оставили неки траг.

Шта ли су мислили? Зашто су тако ставили свој катанац? Заиста, ко то ради – ко закључава туђе имање катанцем који се не може откључати? И колико то већ стоји тако – закључано?

Спуштао се мрак, или се бар тако чинило у Дубокој јарузи. Продавница им је била најближе и најбрже решење. Добро да је уопште и радила. Додуше, била је субота, радили су до касног поподнева. Недељом ваљда нису радили.

Купили су и три катанца.

Клешта су огромна и зелена и Милош тражи угао под којим би пришао ланцу. Ланац је чврсто обавијен око шипки, а катанац је са унутрашње стране. Једним потезом кида ланац који спада, задржава се негде на половини решетке.

Обе стране капије запињу по лишћу и шишаркама које нико није скупио месецима. Гранчице пуцкетају. Коначно улазе у свој посед, и даље помало бесни због комшијског поступка. И даље са питањем да ли има још изненађења. Можда је промењена брава и на улазним вратима?!

Лишће ораха прекрило је нараслу траву, корачају као кроз снег. Попну се на платформу терасе, никада недовршене терасе и Милош веома пажљиво откључава браву. Она прво мало запне, али се отвори. Добро је.

Ауто је сада у дворишту.

Орах је раширених руку прима у загрљај. Гране се рачвају отприлике у њеној висини. Таман за загрљај. Тако су им ширили руке Бошко и Јела.

Угледали би их још на улици и ишли им у сусрет гегавим и неспретним, већ старачким корацима. Позивали тим својим бангавим и искривљеним гранама да дођу на кафу. Затим би Бошко дрвенастим прсти-

ма сипао ракију, а Јела би скупљеном шаком сипала и умешала кашичицу кафе у проврелу воду на шпорету. Отварала кекс. Секла пршуту и њихов сир, само њихов сир.

Померали са кревета ћебад, прслуке, све што се затицало на њему да би гости могли лепо да седну. Утишавали телевизор.

У кући је још хладније него напољу. Отварају прозоре, раскриљују дрвене капке, специјално рађена пошиљка из Словеније. Спољна хладноћа изједначава се са унутрашњом.

Цеви клокоћу – испуштају воду.

Кад умире покрете и речи, не чује се ништа. Онда опет – отварају и затварају кухињске елементе, ормаре, прозоре, дрвене капке на којима је чипкаста паучина са гнездима ко зна каквих инсеката. Очигледно је да воле мрак, самоћу и хладноћу.

Излазе поново напоље, обилазе укрут кућу. Ничега нема необичног, осим што је и на капијицу између њиховог и Јелиног дворишта постављен исти онакав катанчић. Неко од њих набавио је најмање три катанца и позатварао сваки отвор. Шта се десило ту? Зар Ковиљка није рекла да ће одсад да буде у кући?

Она је и ставила катанац, вероватно. Могу и да замисле тај дан. Катанци су купљени наменски. Закључава један по један. Последњи наравно на својој капији. Излази, а њен најновији муж чека је у колима. Сада када Јеле нема, није више сигурно. А са катанцима је сигурно. Није могла да дозволи да кућа буде незакључана.

Све је то у реду, прате ток мисли, кораке поступног развоја ситуације, али забога, зашто им није оставила поруку преко мобилног телефона барем.

Под ногама је мекано, као шушкави тепих. Напила шишарку или орах патиком, сломи гранчицу. Ораси су покупили – ко их је покупио? Иза куће попадале јабучице већ растворене и препознатљиве. И њих је можда неко покупио, ако је уопште родила. Мушмула понека стоји на вршним гранама. Крушка – ништа, дуња – ништа.

Немају шта да понесу са плаца. Клешта за арматуру остављају код прозора. За сваки случај. Никада се нису враћали празних руку. Јела би им умотала у новину десет јаја, по старински.

Вода је истекла, шахт је затворен, струја поново искључена.

Стављају на скраћени ланац сада нови катанац и одлазе. Остављају кућу и двориште зимском сну. Враћиће се на пролеће.

Покушавају још једном да дозову Ковиљку, можда није било домета, али она се и даље не јавља.

топло пролеће

Југопетрол одавно више не постоји, али Југопетролов сунцобран у дојама жутој и црвеној, наизменично, са врхом мало огуљеним од стајања уза зид, постоји. Изблдео је, споља више, изнутра мање, али и даље *врши њосао*. Светлана и Марко седе под њиме и уговарају са мајсторима који пишу у неком роковничу ствари које су потребне за рад. Кажу им да је најбоље да им новац за материјал дају одмах, а да ће они доћи када буду имали времена, за око два месеца, значи негде у јуну.

Под сунцобран су изнели и сто на коме стоје чаше и шољице са кафом.

И њих двојица, као и сви којима изнесу реликвију – обојене ракијске чаше у мурано дојама, са сличицама Венеције, свака је са другачијим мотивом – загледају их пре него што кушају другу реликвију – ракију јабуковачу, из зелене флаше са натписом „ЈАБУКА – ЈАЦА“. Колико већ стоји ту – чини се одувек. Није испијена ни допола.

Сунце је високо и априлско, младо и ужарено, са бетона баш као и са неба бије их топлота.

Ускоро долазе и радници који ће покосити траву и растиње високо скоро један метар. Посећи ће гране на зимзеленом дрвећу и ораху, раскрчити мало биљна загушења и довести светлост до стабала. Гране високо пропетих борова у доњој половини сасушене су и кржљаве јер до њих није допрла светлост. Ове остале, изнад њих су зелене и ведре, као да су прешле у нови живот када су се докопале висине. Подсећају на некакве крпке бакице које су се ослободиле терета обавеза и сада слободне хрле ка сунцу, подмлађене и веселе.

Треба још – поправити и префарбати капију, лим заменити у доњој половини; треба лимом покрити гаражу налепљену на задњи део куће. Зачепити пукотину кроз коју пролази вода. Ниједно претходно решење није успело. Једини начин, најбољи начин је да се уштемује лим на том месту. Киша ће засипати тај лим,

а он ће се спуштати ка платформи, платформа-тераса ће такође бити под лимом. Замениће и олуке и поправиће степенице које су на гвозденој конструкцији. Уместо несигурних и излапелих дрвених прагова, ту ће бити лим. Лиму не може нико ништа.

Ставили су новац у џеп и отишли.

Убрзо се јављају и косци који кажу да ће ипак доћи сутра. Данас су покушали да стигну, али искрсло је нешто, па нису успели. Најбоље је ујутру да дођу. Да им оставе откључану капију.

Ионако ће та капија бити скинута и однесена. Али то не раде лимари, већ то ради Мојсило, изабрани управник имања. Ради све послове, коси, орезује, малтерише, спроводи инсталацију. Знају се већ неколико година. Његов отац ће покосити, а он, Мојсило, попеће се на орах и исећи спорне гране.

Лимари су у свој комби угурали и степенице које воде на гаражу, и сада се не може попети тамо. Успели су да угурају у возило са отвореним вратима и степенице које воде на таван, са гараже. Доћи ће вероватно за два месеца. За постављање лима потребан је један непун дан. Да се ништа не брину.

Прикључени су на редослед, и сада ће се ствари одвијати и мимо њихове воље и хтења. Кад дођу мајстори, кад оду мајстори, кад стигну, кад успеју, кад нађу времена. Отишли су, ни звук мотора под оноликом гвожђуријом више се не чује. Ништа се више не чује.

У дворишту са стране која гледа на капију, а самим тим и на улицу, набујало је зеленило. Све је густо проткано хладом. Априлско сунце је високо, лепше је када се изађе испод сунцобрана. И даље нема никога, али ваљда зеленило чини да је осећај бољи. У даљини се чује да има живота.

За тренутак опет јој се учини како се отвара капија и како неко улази. Јела, жена које нема. Седа на ивицу бетонског платоа. Орах је милује предимензионираном граном. Листићи цафте. Била је некада ту. Износили би јој столицу из куће, а она је увек тражила малу, трножац. Одговарало јој је више да седи на ивици бетона. Сада више нема тог призора. Тешко јој је да се навикне. Њихова кућа изгледа као да су је овлаш затворили и отишли у продавницу, или у комшилук да трачаре.

Ишла је пешице два-три километра. Полако-полако. Навикнута на пешачење. Тако су се некада људи поме-

рали у простору. Па онда, колико ли је пута донела воду са Бојане, када воде није било. Затим, на Бошков гроб. И до њега се треба прво спустити па ићи узбрдо. Има и до тамо око два километра. Пuteви су препуни њених корака. Њених отисака. Чак као да је чује. А не чује је. Неће се вратити, ни када прође неко време. Трепериће орах, ломиће се гранчице под њеним корацима. Лишће кога је јесенас била препуна башта сада се и не види од растиња. Природа има свој ток. И мајстори имају свој ток – уклопе ли се – добро, не уклопе ли се – опет добро.

Разгрће паучину која се нахватала по унутрашњости трема. Иза прозора, иза врата, између ногара столица и столица, између ногара стола. Однекуд се мора почети.

Метлом скида докле може да дохвати. Стара паучина, нова паучина.

Брише прозоре. Однекуд се мора почети. Почиње на неколико места истовремено. Неће стићи све, зато мора да се определи.

Почиње од задње собе. Соба гледа на Јелину кућу. Тамо где је им а гаража, налази се додати објекат, али не целом ширином. Делује као остава. Само блокови. Цигла. Лимена врата без кваке.

Промала се кроз прозор да обрише докле може да допре. То и није нека прљавштина – више прашина и паучина, остаци инсеката. Понеки сасушени плод или лист.

Види капијицу. На њој сад нема катанца. Неко је ипак долазио. Неко их је откључао, као што их је и закључао. Да ли укућани, или Милија који им коси и обилази имање.

Излази и проверава – заиста, нема више катанца. Улази код њих. Крај врата, у хладу је сто са столицама, прислоњеним наопако.

Све зависи од угла посматрања. Којим редом се скупљају информације и како се прерађују. Седела је два метра од капије, и није приметила да је откатанчена, а онда када је дрисала прозор, видела.

Вероватно је Милија, нема ко други.

Годинама су долазили само да отворе (негде у пролеће, касно пролеће) воду или да је у новембру, док баш све не заледи, затворе. У кући је било хладно и мемљиво. Код Јеле и Бошка се кувало и ложило и било је топло. Само њу је видела како супу кува у великој шерпи.

Двехиљадитих су дошли, две хиљаде и неке. Са унуком који је био умиљат. Њихова гаража им је служила као складиште, док још нису били саградили проширења и објекте по свом дворишту. Јелине коке пасле су и скупљале инсекте. Био је то затворени екосистем. Јела им је давала јаја. Давала им је и ораха, скупљених у џакчићу.

Тако поређани у једној просторији причали су им о догодовштинама.

Лети су седели напољу.

Светлана се увек питала о скучености – како изгледа када се десет хектара имања претвори у десет ари плаца викенд насеља.

Није деловало да се не сналазе. Нису одмах прешли да живе ту из прихватног центра у Крагујевцу, шта више, прошло је можда и читавих пет-шест година од доласка у Србију пре него што ће њихов син на привременом раду у Русији купити плац са кућом на путу за Стојник.

Кућице су биле идентичне, рађене по једном нацрту – две мале собе, дневни простор, купатилце. Најпре су, чини јој се сада када о томе мисли, застаклили терасу, а после су од те терасе начинили једну спаваћу собу и трем. После су никла још два објекта – једна шупа, у задњем делу дворишта и једна зидана кућица, на самом дну.

Не може свега ни да се сети. То су биле датости које постоје, и чију историју у ковитлацу догађаја не зна поуздано. Много тога се и не сећа. Сећа се назор, зато што јој недостају.

Волели су се, били су прве комшије са капијицом која се никада није закључавала између кућа. Коке су у оба дворишта скупљале инсекте и гуштере.

Сада отуда бије само мир. Ипак делује да ће се ускоро вратити.

Када је Бошко умро, Јела је рекла да не може прежалити. Унук је водио рачуна о њој. Возио ју је код лекара, куповао јој лекове. Деловала је стамено и непоколебљиво. Заиста су мислили да ће заувек живети, да ће им заувек доносити јаја и седати на ивицу бетонске платформе.

Унук је спавао до касно, имао је и интернет чију су шифру запамтили у својим телефонима. На плацу је увек био слаб дOMET. Сада он живи са породицом у Хамбургу. Не може да замисли ни тај прелаз са топлот

мора на хладно море. Возач камиона. Фризер. Електро-техничар. Уопште, способан је за више послова. Све му полази за руком.

Изненадили су се када их је Ковиљка звала на Перину свадбу, пре неколико година – кад беше то...

Изненадили су се и када је после свадбе отишао са женом за Немачку.

Јела је остала сама.

План је био да преко зиме буде код најмлађег сина који се вратио на имање у Далмацију. Издржала је неколико дана, а затим запомагала да је врате њеној кући, у Србију.

Најдуже би остајала осам дана. Осам дана, тако су говорили за седмицу. То је кад се урачунају и ти дани. Понедељак је понедељку осми дан. То је логика.

Бошко и Јела, а после само Јела преносили су им приче из комшилука, са све именима и личним подацима. Није успела да их упамти, тако да јој се подаци мешају. Има неколико жена са именом Зора, Зорица, па онда пар Данијела и Душанки. Не зна којим генерацијама припада која.

Не знају шта се дешава по крају. Ни Дуле са псима није жив. Мира је ваљда жива. Она пред чијом се судбином заћути. Син коме је дрога одузела живот, потом и кћерка. Крепка жена, гласна. Хоће да живи. Можда је љута на своју децу. А можда и пркоси онима који су унапред осмислили план разарања – спустити дрогу у читаве генерације. Једноставно их нема.

Мора да црпи информације из околине – да послушкује и посматра. Нема приче о суседима. Ко се одселио, ко доселио, ко продао кућу. Какве су нове комшије. Ништа не зна. Само оно чега се сети.

На овом месту време другачије тече. Као у музеју, сачувана су сећања. Не виде људе у ходу, у свакодневици, него причају приче о њима.

Суседна кућа, дакле супротно од Јелине, сада има трећег власника. Прво је ту био Раде. За њега не знају да ли је жив. Немају кога ни да питају. Онда је тај плац купио неки богаташ који је покрио улаз, поплочао, уградио камере и опет продао садашњим власницима. Трава на њиховом плацу је беспрекорна, засађена. Кошена. Нигде ниједног листића, гранчице. Имају и балустрада са лавандом. Имају вероватно и вртлара који све то одржава.

Нису их никако видели ове сезоне.

младо лето

Гази по свеже покошеној трави. Капија је скинута, жива ограда орезана, плац сад делује као умивен и обријан старчић. Подрезане су гране борова и јелки, остало је само да се скине још једна грана. То ће идући пут.

Капија је скинута и однесена већ другу недељу. Уместо ње набацано је грање да препречи улаз. Могао је ко је хтео да уђе и преко капије, а камоли сада када је нема. Само прескочиш и ту си.

Иза покошене траве и потеза косом остаје још много гранчица, листова, шишарки. Никле су и свеже биљке које је сећају пропланка. Делују веома познато, као да је их већ негде гледала. Водили су их у вртићу на излете у шуму. На пропланак, тако су звали место на коме би се одмарали. Брали су пољско цвеће. Отуд зна.

Било је још пропланак у њеном животу, али овога се необично добро сећа. Шума – шума, па затим десно неки пањевина на којима је могло да се седи. Дрвене клупе и велика зараван. Са пољским цвећем. Јелчкиње-барјачкиње, кога ћете. На белим хулахопкама остајала су зелена колена.

Перспектива је била другачија, била је нижа а самим тим и пољско цвеће и траве биле су јој ближе.

Поново грли орах који се сада сасвим разлистао. Слободније гледа ка њиховој кући. И њихова трава је покошена, и то је учинио Милија, Милија који живи у некој од даљих кућа. Он је њихов управник имања. Можда је он и закључао капију прошле јесени. А можда је то учинила и Ковиљка пре него што је пошла.

Милија им каже да је Ковиљка била узела слободно годину дана да гледа Јелу. Јела је умрла. Онда више није имала шта да ради овде и отишла назад за Трст.

Ковиљка је рекла – гледам тамо италијанске бабе, а своју рођену мајку да не могу да послужим. Наравно да је дошла да јој помогне. Али Јела је умрла. А Ковиљка се вратила.

Дошли су рано да би укључили струју за радове на постављању цеви. Канал је узак, направљен је машином за копање канала. Просечен је ров од шахта до места на коме је цев пукла. Да, таман су мислили како су остали само лимарски радови за неодређено далеки јун, када су установили да вода куља из земље, негде на половини

бочног зида куће.

Мојсило је лопатом вадио земљу, и дошао до пуко-
тине на цеви.

Ништа за то, средићемо. Позива свог познаника који
има машину за копање канала. Може да дође тек у неде-
љу око осам јер после тога иде на свадбу. Зато не може
ништа да ради, али ће проценити шта је све потребно
и колико кошта да се положи нове цеви.

Издаци се увећавају. Испрва делује као да не могу
издржати, али после ствари крену својим током. У кућу
није озбиљније улагано 30-40 година. Сад када су кре-
нули, треба и да доврше.

Прозори су чисти, донели су из Београда тепсију
топле пите. Имају и кантицу са славином испод које
тече вода. Поставља је на исто оно место на коме су
били блокови када је прала судове под цревом.

На суседном плацу, отвара се капија и комшије улазе
аутомобилом.

Поздрављају се. Зову их на кафу. Морају да изађу
на своју капију и да уђу кроз њихову. Нема капије на
огради која дели два плаца.

Приставља воду и покушава да се сети како се зову
– мајка и ћерка и ћеркин син. Мисле да им сметају док
седе и пију кафу а људи раде, али мајстори обављају свој
посао, понекад се убаце неком доскочицом.

Зашто нисте долазили? Мислили смо да сте продали
кућу са окућницом. Годинама вас није било.

Кажу да не знају, али заиста и не знају. Летовали
су на мору. Досадило им то стално цимање са водом.
Објашњење да су сви који су били ту осамдесетих сада
више нису сувише је сентиментално. Ваљда су сада у
годинама када треба плац. Дошло је и то време о коме
су им говорили да ће доћи. Нису им веровали.

Али ето, сада су ту.

Временска капсула стоји затворена, са отварањем
два пута годишње на пола дана. Не размишљају о томе
колико година је тако било, колико година су ишли да
само отворе и проветре.

Имало је ту и сујеверја – последњи пут за који памте
да су сигурно били је Михољдан, оне године. Вратили
су се за Београд, а тетка није одговарала на телефон.
Журили су јер се већ једном десило да је пала и није
могла да устане сат времена да дође до телефона. Барем
тако им је испричала.

Журили су журили да стигну до њеног стана на Дор-
ћолу. Лежала је на поду у дневној соби. Транзистор је
свирао, светло је било угашено. Попила је кафу, ручала
и пала мртва. Што би се рекло, некако лепа смрт.

Колико времена је потребно да се преболи – да се
раскину везе два одвојена догађаја која су коинциди-
рала. Свакако нису планирали да тог викенда иду код
ње. Тај одлазак на плац нема ама баш никакве везе са
њеном смрћу, али то је био накнадни поступак везива-
ња. Ситна непријатност, каменчић који жуља – ако оду
поново, ко зна шта ће да се деси...

Следеће што памти остаје такође забележено на фо-
тографији – процветале јабуке и њих двоје у загрљају
испред јабука. Делује нестварно – успели су да улове тај
један дан у коме није био још опао ниједан цветић са
крошњи. Цело задње двориште у бехару.

Јела се слика са њом. Две слике. Мала је као буренце,
Светлана је повијена ка њој.

Преузима, у накнадној интерпретацији, улогу добре
старице која им даје праве одговоре на чудесна питања
којима су засути. Чува им кућу. Користи њихово дво-
риште. Осовина.

Светлана се још није помирила са Јелом која дан
и ноћ и дан лежи на поду сломљеног кука. Телефон
звони, она чује али не може да се помери. Милија ју
је нашао, сутрадан. Била је жива. Умрла је неколико
месеци потом. У јулу.

Прво је умрла Маркова мајка, у октобру. Затим Мар-
кова тетка, три октобра касније.

Сваки пут када дође и када гледа орах у зеленилу
сети се, баш сваки пут како је тетка одмарала очи.
Мајка како је пила воду и говорила да је то здравље,
чисто здравље.

Осам година касније умире Јела.

Ко је сада добра старица која чува кућу и све њих?

Можда је кућа добра старица. Можда дуњица при
дну дворишта. Неприметна, са пет-шест баршунастих
жутих плодова у септембру, кад јој се прохте. Госпо-
ђинка, кад се и њој прохте, начичкана зеленкастим и
жућкастим крушкама. Из давних времена. Мушмула
која се шепури као паун – свако јој перо пренатрпано.

Орах са рачвом раширеном у поздрав и грљење.

Добро старо дрвеће газдује имањем.